

Gmina Tyczyn

Nr 4 (622)
25.04 – 29.05.2021 r.

Cena 1,50 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Borek Stary

Hermanowa

Kielnarowa

Tyczyn

Wiosna
Już wiosna –
gruchają gołębie,
już wiosna –
powtarza wiatr swawolnik,
już wiosna –
szepcze ziemia
w oczekiwaniu na oracza (...)

Anna Mirosława Nowak,
wiersz z tomiku *Umykający świat*

W numerze:

- O Narodowym Spisie Ludności i Mieszkań 2021
- O naborze uzupełniającym w zakresie wymiany źródeł ciepła
- Nauka zdalna i nowa sala w ocenie uczennic z SP w Kielnarowej
- O działalności czytelniczej MiGBP w Tyczynie
- Dlaczego Edukacja Finansowa jest tak ważna?

3 maja 1791 r., w okolicach Zamku Królewskiego, od samego rana gromadził się tłum mieszczan i szlachty. O bezpieczeństwo dbały oddziały wojska. Obrady sejmu były formalnie przerwane, a większość przeciwników reform rozjechała się do domów. Niepokój, napięcie i niepewność to uczucia, które z pewnością towarzyszyły w tym dniu każdemu uczestnikowi sejmowych debat. W czasie obrad oraz podczas ogłaszania projektu konstytucji w sejmowej sali obecnych było ok. 37% z ogólnej liczby uprawnionych posłów i senatorów. Król Stanisław August Poniatowski przemawiał trzy razy, wskazując na pilną potrzebę naprawy ustroju. Gdy podniósł rękę po raz czwarty, chcąc zabrać głos, jego gest odebrano jako wezwanie do przyjęcia projektu przez aklamację (co rzeczywiście miało miejsce). Wtedy odezwały się okrzyki: „Wiwat król!”, „Wiwat Konstytucja!”. Król od razu złożył przysięgę na Ustawę Rządową na ręce Feliksa Turskiego, biskupa krakowskiego.

2021 - Rok Konstytucji 3 Maja

3 KONSTYTUCJA MAJA

Obraz Jana Matejki pt. Konstytucja 3 Maja 1791 roku

RADA MIEJSKA UCHWALIŁA

26 marca br. odbyła się XXXIII sesja VIII kadencji Rady Miejskiej w Tyczynie. Na sesję zaproszono wicemarszałka Województwa Podkarpackiego **Stanisława Kruczka**, który przedstawił informacje na temat służby zdrowia w województwie podkarpackim i planowanych inwestycji przez Zarząd Województwa Podkarpackiego na terenie Gminy Tyczyn w 2021 r. Radni wysłuchali także:

- ▶ informacji o przeprowadzonych przetargach w II połowie 2020 r. oraz zadań inwestycyjnych przyjętych do wykonania w 2021 r.,
- ▶ sprawozdań:
 - z działalności Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tyczynie za 2020 r. wraz z raportem z realizacji Programu Przeciwdziałania Narkomanii;
 - z realizacji „Programu współpracy Gminy Tyczyn z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego” za rok 2020;

- z realizacji „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Tyczyn” w 2020 r.

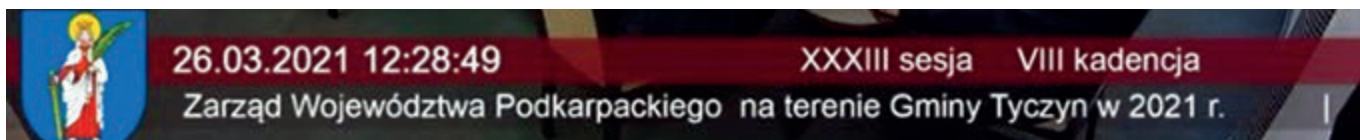
Podczas sesji radni podjęli uchwały w sprawach:

- **Wprowadzenia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Tyczyn” na 2021 r.** Program ten został przygotowany w związku z obowiązującymi przepisami, stanowi on załącznik do uchwały. W programie ujęto zasady zapewnienia kompleksowej opieki nad bezdomnymi zwierzętami.
- **Udzielenia pomocy finansowej Województwu Podkarpackiemu na realizację zadania publicznego.** Będzie to kontynuacja budowy chodnika w Borku Starym. Gmina Tyczyn przeznaczyła w budżecie kwotę 300 tys. zł, do której Województwo Podkarpackie dodaje tylko 170 tys. zł. Koszt całości zadania szacowany jest na 470 tys. zł.
- **Udzielenia pomocy rzeczowej Województwu Podkarpackiemu na realizację zadania publicznego.** Pomoc rzeczowa polega na wykonaniu kosztorysu inwestorskiego, przedmiaru robót oraz specyfikacji technicznej zadania pn.: „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 878 Rzeszów-Dylągówka, polegająca na budowie chodnika w km 9+648,7 – 10+132,7 strona lewa w Borku Starym”.
- **Zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2021 r.**

Rubrykę redaguje:

Dorota Michalak

- pracownik Urzędu Miejskiego w Tyczynie, inspektor ds. obsługi Biura Rady Miejskiej

Nagranie XXXIII sesji można obejrzeć pod linkiem: www.youtube.com/watch?v=UgQT7scQXtk

Pani Ewelinie Malak
Wiceprzewodniczącej Rady Miejskiej
w Tyczynie

wyrazy szczerego żalu
z powodu śmierci

MAMY

składają: **Przewodniczący Rady Miejskiej**
oraz radni

Pani Ewelinie Malak
Wiceprzewodniczącej Rady Miejskiej
w Tyczynie

wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

MAMY

składają: **Burmistrz Tyczyna oraz pracownicy**
Urzędu Miejskiego w Tyczynie

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021

1 kwietnia br. w całej Polsce rozpoczął się Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań (NSP). Spis - organizowany co 10 lat - jest najważniejszym badaniem statystycznym nie tylko w Polsce, ale i w większości krajów w Europie i na świecie.

NSP 2021 będzie realizowany na podstawie ustawy o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r. Do przeprowadzenia spisu zobowiązują nas także przepisy Unii Europejskiej, jak chociażby rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań.

Kogo obejmuje spis powszechny, jak się spisać i o co będziemy pytani?

NSP 2021 jest **obowiązkowy** i dotyczy wszystkich Polaków mieszkających w Polsce bądź czasowo przebywających za granicą oraz cudzoziemców, którzy mieszkają w naszym kraju na stałe lub czasowo. Odмова udziału w spisie powszechnym wiąże się z możliwością nałożenia kary grzywny, co jest ujęte w art. 57 ustawy o statystyce publicznej.

Podstawową metodą tegorocznego spisu jest spis internetowy, czyli samospis. Przeprowadzimy go na własnych komputerach lub urządzeniach mobilnych, uzupełniając wymagane dane w interaktywnym formularzu, który jest dostępny na stronie internetowej: **spis.gov.pl**.

W każdej gminie funkcjonują gminne biura spisu, w których możemy zasięgnąć wszelkich informacji na temat NSP 2021. Dla osób, które nie posiadają komputera lub dostępu do Internetu w domu, **w każdej gminie zostały utworzone punkty spisowe**,

w których można się spisać samodzielnie przez Internet lub skorzystać z pomocy pracowników gminnych biur spisowych. Ponadto punkty, w których możemy dokonać samospisu, zostały utworzone w Urzędzie Statystycznym w Rzeszowie i jego oddziałach w: Krośnie, Przemyślu i Tarnobrzegu.

Pamiętaj!

**Udział w spisie jest obowiązkowy.
Zajmie Ci to niewiele czasu.**

Osoby, które nie będą mogły samodzielnie spisać się poprzez formularz internetowy (np. ze względu na zaawansowany wiek, stan zdrowia czy niepełnosprawność), zostaną spisane za pomocą jednej z dwóch innych metod uzupełniających: **wywiadu telefonicznego** (wspomaganego komputerowo) lub **wywiadu bezpośredniego** - przeprowadzonego przez rachmistrza spisowego, który będzie rejestrował odpowiedzi osoby spisywanej na urządzeniu mobilnym.

Na jakie pytania będziemy odpowiadać podczas wypełnienia formularza spisowego?

Podczas tegorocznego spisu zostaną zebrane informacje według stanu na dzień 31.03 br. dotyczące następujących tematów: stan i charakterystyka demograficzna, poziom wykształcenia, aktywność ekonomiczna, niepełnosprawność, migracje wewnętrzne i zagraniczne, charakterystyka etniczno-kulturowa, gospodarstwa domowe i rodziny, stan i charakterystyka zasobów mieszkaniowych.

Już TRWA!

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021

Wejdź na **spis.gov.pl** i wypełnij formularz

+

-

x

÷

Liczmy się
DLA POLSKI!

Narodowy Spis Powszechny
Ludności i Mieszkań 2021

Wszystkie przekazywane w czasie spisu dane zostaną objęte **tajemnicą statystyczną** – będą należycie i starannie zabezpieczone oraz nie zostaną nikomu ujawnione. Stosowane przez statystykę publiczną narzędzia oraz procedury w zakresie bezpieczeństwa danych zapewniają całkowitą ochronę gromadzonych informacji. Statystyka publiczna prezentuje jedynie dane wynikowe, których nie można powiązać z konkretnymi osobami.

Więcej informacji o Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2021 dostępnych jest na stronie internetowej: **spis.gov.pl**. Można także dzwonić na **infolinię spisową: (22) 279-99-99**.

Informacje o wydarzeniach związanych ze spisem na terenie województwa podkarpackiego znajdują się na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Rzeszowie: **rzeszow.stat.gov.pl**.

Tekst: **Anna Fil** – sekretarz Gminy Tyczyn

Pani Katarzynie Jopek

wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

TATY

składają: **Dyrekcja, Rada Pedagogiczna
i pracownicy Szkoły Podstawowej w Tyczynie**

Pani Janinie Leniart

wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

MĘŻA

składają: **Dyrekcja, Rada Pedagogiczna
i pracownicy Szkoły Podstawowej
w Hermanowej**

**STOWARZYSZENIE RZESZOWSKIEGO
OBSZARU FUNKCJONALNEGO**
ZAPRASZA MIESZKAŃCÓW
DO UDZIAŁU W PROJEKCIE

**ZDROWE POWIETRZE
JEST LEPSZE**

WAŻNA INFORMACJA!

31 marca br. uruchomiono nabór uzupełniający dla
beneficjentów w zakresie **wymiany źródeł ciepła na
kotły gazowe i kotły na biomasę.**

Nabór jest planowany w okresie **4 maja – 30 czerwca br.**

Więcej informacji: **www.tyczyn.pl**

**WYMIANA ŹRÓDEŁ CIEPŁA
DOTACJA ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ**

STOWARZYSZENIE
ROF
RZESZOWSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

Konstytucja 3 maja

Ostatnia wola i testament umierającej Ojczyzny

W latach 1788-92 w Warszawie obradował sejm, który podjął najpoważniejszą w XVIII w. próbę reform Rzeczypospolitej. Jego marszałkiem był **Stanisław Małachowski**. Najstłynniejszym dziełem sejmiku była Konstytucja 3 maja, uchwalona w 1791 r. Jej autorami byli m.in.: **król Stanisław August Poniatowski, Ignacy Potocki, Hugo Kołłątaj i Stanisław Małachowski**.

Autorzy Konstytucji 3 maja:

Hugo Kołłątaj

Ignacy Potocki

Król Stanisław August Poniatowski

Stanisław Małachowski

wikipedia.pl

Najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja:

1. Konstytucja wprowadzała **trójpodział władzy** (ustawodawcza, wykonawcza i sądownicza), ograniczała immunitety prawne i przywileje szlachty zagrodowej, tzw. gołoty. Ustawa potwierdziła przywileje mieszczańskie nadane w akcie prawnym z kwietnia 1791 r. (na jego mocy mieszczanie mieli prawo do: bezpieczeństwa osobistego, posiadania majątków ziemskich, zajmowania stanowisk oficerskich i w administracji publicznej, do nabywania szlachectwa).
2. Dzięki konstytucji **miasta uzyskały prawo wysyłania na sejm swoich przedstawicieli**, którzy mieli głos w sprawach dotyczących miast. **Konstytucja znosiła liberum veto, konfederacje, sejm skonfederowany**, ograniczała prawa sejmików ziemskich.
3. W dniu uchwalenia Konstytucji **przestała istnieć Rzeczpospolita Obojga Narodów**, a zastąpiono ją **Rzeczpospolitą Polską**. **Zniesiono wolną elekcję**, zastąpiła ją władza dziedziczna (po śmierci króla tron miał przejąć władca z dynastii Wettynów).
4. **Na mocy Konstytucji wprowadzono stałą armię**, której liczebność miała sięgać 100 tys. żołnierzy. Ustanowiono **podatki** w wysokości **10% dla szlachty i 20% dla duchowieństwa**. Gołota, mieszczanie i chłopcy byli zwolnieni z ich płacenia.
5. **Za religię panującą uznano katolicyzm**, zapewniając jednak swobodę wyznań.
6. Aby Konstytucja była aktualna, **co 25 lat miał zbierać się Sejm Konstytucyjny**, który miałby prawo dokonywać zmian w jej zapisach.
7. **Władza ustawodawcza spoczywała na parlamencie, który składał się z izb: poselskiej i senackiej**. Izbę Poselską tworzyło 204 posłów (szlachta ziemiańska) oraz 24 plenipotentów reprezentujących miasta królewskie. Izba Senacka liczyła 132 osoby (senatorowie, wojewodowie, kasztelani, ministrowie i biskupi).
8. **Władzę wykonawczą pełniła rada królewska**, w jej skład wchodziła: król (przewodniczący), pięciu ministrów, prymas Polski (przewodniczący Komisji Edukacji Narodowej), następca tronu (bez prawa głosu), marszałek sejmu i dwóch sekretarzy. Ministrów powoływał król, ale odpowiadali oni przed sejmem. **Konstytucja wprowadzała pięciu ministrów**: policji, pieczęci spraw wewnętrznych, pieczęci spraw zagranicznych, ministra bellii (wojny) i ministra skarbu. Akty prawne wydawane przez króla musiały mieć kontrasygnatę ministra.

Panu Mirosławowi Leniartowi

wyrazy szczerzego współczucia
z powodu śmierci

TATY

składają: **Dyrekcja, Rada Pedagogiczna
i pracownicy Szkoły Podstawowej w Tyczynie**

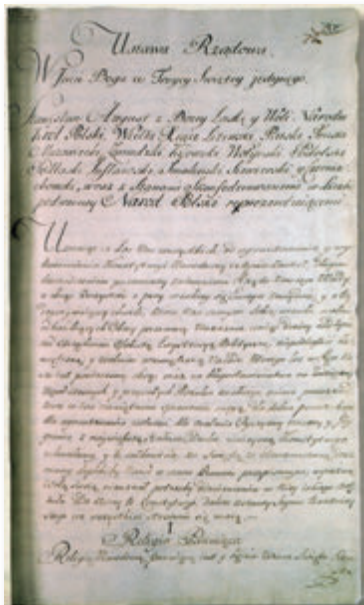
Panu Mirosławowi Leniartowi

wyrazy głębokiego żalu
z powodu śmierci

TATY

składają: **Dyrekcja, Rada Pedagogiczna
i pracownicy Szkoły Podstawowej
w Hermanowej**

Rękopis Konstytucji 3 maja jest przechowywany w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie. Źródło: wikipedia.pl

Konstytucja 3 maja przetrwała zaledwie 14 miesięcy. Główną przyczyną był fakt, że prawa w niej zapisane były nie do zaakceptowania przez magnatów. **27 kwietnia 1792 r.** w Petersburgu zawiązała się **konfederacja**. Należeli do niej: **Szczęśny Potocki, Ksawery Branicki i Seweryn Rzewuski**. Na ich prośbę armia rosyjska licząca ok. 97 tys. żołnierzy, wzmocniona siłami targowiczian, wkroczyła do Polski. Kiedy wojska dotarły pod Warszawę, król podjął decyzję o kapitulacji i przyłączeniu się do targowiczian.

Doceniając znaczenie Konstytucji 3 maja, Sejm RP ustanowił
2021 ROKIEM KONSTYTUCJI 3 MAJA

Mimo tego, że konstytucja jako akt przetrwała nieco ponad rok to jest ona ważnym symbolem niepodległości. Dlaczego? Bo dla ówczesnych Polaków i ich następców stała się synonimem nadziei na to, że jako naród jesteśmy zdolni nie tylko do walki i przelewania krwi, ale też do tworzenia dobrego prawa, w którym liczy się każda jednostka, bez względu na to, jaki ma status społeczny.

Konstytucję 3 maja już w chwili uchwalenia postrzegano jako wyjątkową ustawę, a dowodem na to jest fakt, że została przetłumaczona na wiele języków, w całości drukowały ją brytyjskie gazety, chwalił prezydent **Thomas Jefferson**. Oceniając ustawę, zwracano uwagę na główną myśl. Mniejszą wagę przywiązywano i nadal się przywiązuje do okoliczności jej uchwalenia, które przypominały zamach stanu.

Oprac. **Alicja Kustra**
na podst. materiałów dostępnych w bibliotece
oraz strony: www.ciekawostki.online

Ważne rocznice w maju	
3.05	– 230. rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja (1791)
13.05	– 40. rocznica zamachu na św. Jana Pawła II (1981)
28.05	– 40. rocznica śmierci kard. Stefana Wyszyńskiego (1981)

Pomagajmy!

Każdy płatnik podatku dochodowego ma prawo zadecydować o tym, na jakie cele będzie przekazana część jego dochodów w postaci 1%. Podatnika to nic nie kosztuje, bo nie dopłaca żadnych pieniędzy, tylko dysponuje niewielką ich częścią, którą i tak wpłacałby Fiskusowi.

Darowizna 1% jest małą sumą, ale jakże ważną. Kilka, kilkanaście złotych ofiarowanych przez wielu darczyńców składa się na kwotę, dzięki której obdarowani mają szansę na lepsze życie. Z taką prośbą za pośrednictwem „Głosu Tyczyna” zwracają się **Adaś, Marysia i Zosia**. Ci z Państwa, którzy jeszcze nie rozliczyli się z Fiskusem, wciąż mają szansę im pomóc.

PRZekaż 1% LUB DAROWIZNĘ
NA SZLACHETNY CEL!
62 1600 1286 0003 0031 8642 6001
Fundacja Avalon
1%
KRS: 0000270809
z dopiskiem Tendelska, 3008
POMÓŻ ZOSI W WALCE Z CHOROBA!

Mukowiscydoza
Jestem **Maria Nowak**
od urodzenia choruję na Mukowiscydozę
Każdy dzień to ciągła walka o życie
Aktualnie oczekuję na przeszczep płuca.
Przekaż 1% podatku na leki i rehabilitację dla Marysi.
Nr **KRS 0000064892**
z dopiskiem "Maria Nowak"
lub dowolną kwotę na konto:
49 1020 3466 0000 9302 0002 3473

Podaruj Adasiowi 1% swojego podatku
Fundacja Dzieciom „Zdążyć z Pomocą”
KRS: 0000037904
Cel szczegółowy: 16127 Mytych Adam
Szczegółowo:
Prosimy o zaznaczenie w zeznaniu podatkowym pola „Wyrażam zgodę”
<http://dzieciom.pl/podpieczni/16127>

ŚWIĘTO KONSTYTUCJI 3-GO MAJA

BURMISTRZ TYCZYNA
ORAZ

MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK KULTURY IM. KATARZYNY SOBCZYK W TYCZYNIE
ZAPRASZAJĄ DO UDZIAŁU
W GMINNYCH UROCZYSTOŚCIACH

2.05.2021 (niedziela)
godz. 12.00

"Pod flagą biało-czerwoną"

Koncert Zespołu Śpiewaczego Tyczyniacy, Kapeli Wójta Tycznera
oraz Zespołu Tańca Ludowego "Młodzi Tyczyniacy"

Transmisja dostępna na:

[@mgok.im.k.sobczyk.tyczyn](https://mgok.im.k.sobczyk.tyczyn) oraz <https://mgoktyczyn.pl/>

3.05.2021 (poniedziałek)
godz. 9.00

- Msza Święta w intencji Ojczyzny w Kościele Parafialnym w Tyczynie
- Okolicznościowe przemówienie Burmistrza Tyczyna
- Złożenie kwiatów pod Pomnikiem Czynu Patriotycznego

oraz tablicą upamiętniającą Konstytucję 3 Maja

Transmisja Mszy Świętej dostępna na:

<http://parafiatyczyn.pl/>

godz. 12.00

"Przystanek Polska"

-Montaż słowno-muzyczny w wykonaniu: Agaty Bilik, Sylwii Ciebierzy,
Mirosława Długosza, Przemysława Kozaka

Transmisja dostępna na:

[@mgok.im.k.sobczyk.tyczyn](https://mgok.im.k.sobczyk.tyczyn) oraz <https://mgoktyczyn.pl/>

Pałac Wodzickich na rysunku Napoleona Ordy

Niedawno szukałam informacji o pałacu w Tyczynie. Niejako przy okazji natknęłam się na reprodukcję akwareli **Napoleona Ordy** pt. „**Tyczyn – Pałac Wodzickich**”. Przyznam szczerze, że rysunek zrobił na mnie ogromne wrażenie i „pojawił się” chyba w najlepszym momencie, to znaczy w chwili, gdy trwa renowacja parku. O autorze oraz roli, jaką odegrał, informacja w poniższym tekście.

Napoleon Mateusz Tadeusz Orda (1807-1883) to polski rysownik, malarz, pianista i kompozytor, który odegrał ogromną rolę w dokumentowaniu dziedzictwa kulturowego Polski. Jest autorem ponad tysiąca akwa-

rel i rysunków przedstawiających zabytkowe miejsca na ziemiach polskich. Prace Ordy są często jedynym źródłem dokumentującym wygląd setek rezydencji i innych budowli. Orda realizację dzieła swojego życia rozpoczął dosyć późno, bo w 1872 r. Choć miał wtedy już 65 lat, to nie przeszkadzało mu to, aby podczas letnich podróży utrzymywać zabytkowe miejsca i budowle, m.in.: Wołynia, Podola i Ukrainy, Litwy. W latach 1878–1879 rysował zabytki Galicji, Poznańskiego, Prus Królewskich. W 1880 r. sportretował tereny Królestwa Polskiego. Dzięki temu, że swoje prace sygnował i opisywał, są one łatwo rozpoznawalne.

Za życia artysty ukazało się osiem serii rysunków i akwarel w ramach albumu pt. *Album widoków historycznych Polski poświęcony Rodakom*. Zawierały one w sumie 260 prac, z ponad tysiąca namalowanych. Niektóre z nich, w wersji cyfrowej, można oglądać na stronie internetowej: **www.polona.pl**. Duża część rysunków Napoleona Ordy przechowywana jest w zbiorach **Muzeum Narodowego w Warszawie i Krakowie**. Jego prace można zobaczyć także w **Galerii Napoleona Ordy w Worocewiczach** (Białoruś), która działa od 2006 r. w muzeum – dworze poświęconym artyście. W salach można zobaczyć meble i sprzęty z epoki, dokumenty, a przede wszystkim duży zbiór litografii z rysunkami artysty, przedstawiającymi często nieistniejące już zabytki dawnych polskich Kresów. Jest jego fortepian, a także ogromny, ciężki, okuty kufer, który towarzyszył Ordzie w jego licznych podróżach.

Tekst: **Alicja Kustra**

Pałac Wodzickich w Tyczynie na rysunku Napoleona Ordy. Źródło: www.polona.pl

Okiem ucznia: Nowa sala gimnastyczna w Kielnarowej już otwarta!

Otwarto salę gimnastyczną przy Szkole Podstawowej w Kielnarowej. Od teraz będzie służyła tym, którzy uczą się i trenują w szkole. Wszyscy zgodnie przyznają, że to obiekt na miarę XXI wieku. Jest to długo oczekiwana przez uczniów, nauczycieli oraz rodziców inwestycja.

Nie możemy się doczekać, żeby na niej zacząć trenować – mówią uczniowie.

Inwestycja kosztowała 3 229 706,46 zł, z czego dofinansowanie wyniosło 1 511 000 zł. Przy nowym budynku powstały również: parking, ogrodzenie, a także łącznik umożliwiający uczniom sprawne przemieszczanie się między szkołą a nową salą. Sala gimnastyczna zawiera m.in. szatnie i toalety, specjalny składzik na sprzęt sportowy, elektryczne żaluzje i kosze do grania w koszykówkę, specjalny dźwąg, który jest łatwy do zamontowania i zdemontowania, pełen monitoring na terenie całego ośrodka sportowego oraz wiele innych udogodnień.

Nie tylko my, uczniowie cieszymy się z nowego obiektu. Dyrektor szkoły **Wacław Warda** podzielił się swoimi wrażeniami: - *Bardzo się cieszę, że sala tak bardzo potrzebna w naszej szkole i na którą tak długo czekaliśmy, została oddana do użytku. To rzeczywiście wyjątkowy moment [...]. Może się wydawać, że sala to sala - ale jednak jest to obiekt, z którego możemy być naprawdę zadowoleni. Szkoda, że zostaje oddana do użytku w tak niesprzyjających okolicznościach. [...]* Ma ona wszystko, co jest niezbędne, aby prowadzone z Wami zajęcia odbywały się w komfortowych warunkach.

Jest bardzo dobrze ocieplona i wyizolowana. Latem na pewno nie będzie w niej gorąco, o co zadbają nowoczesny system wentylacji oraz żaluzje w oknach. [...] Boisko umożliwi nie tylko grę w koszykówkę czy siatkówkę, ale również w inne gry zespołowe, więc z pewnością nie będziecie się nudzić na lekcjach wf-u. [...] Gdy już będziemy wreszcie mogli się spotkać, spędzimy na tej sali wiele fajnych chwil nie tylko na lekcjach, ale również popołudniami, bo już chyba wszyscy mamy dość siedzenia przed ekranem komputera.

Mariusz Ziemiański - nauczyciel wychowania fizycznego - również nie krył swojego zadowolenia z oddania obiektu do użytku: - *Tak jak wszyscy jestem bardzo z niej zadowolony. Cieszę się, że dzieci uczęszczające do naszej szkoły będą mogły z niej korzystać. Bardzo długo na nią czekaliśmy, więc będąc długo oczekiwaną, przyniosła nam wszystkim dużo radości. W końcu uczniowie mają dostęp do sali gimnastycznej na nie tyle polskim, co europejskim poziomie. Nie mogę się doczekać, kiedy wszyscy będziemy się mogli na niej spotkać.*

Uczniowie naszej szkoły zdobyli już wiele trofeów sportowych i mam nadzieję, że dzięki nowej sali gimnastycznej będzie ich coraz więcej. Sobie i wszystkim uczniom życzę wytrwałości w tych czasach i mam nadzieję, że spotkamy się wkrótce na naszej nowiutkiej sali!

Tekst: **Natasza Załoga**
- uczennica kl. VII SP w Kielnarowej

Sala gimnastyczna w Kielnarowej została oddana do użytku

Okiem ucznia: Jak przetrwać zdalne nauczanie i nie zwariować?

Od marca 2020 r. my - uczniowie, nauczyciele oraz nasi rodzice - musieliśmy się zderzyć z nową rzeczywistością, jaką było zdalne nauczanie, czyli kształcenie na odległość. W tego typu zajęciach brak jest bezpośredniego kontaktu między uczącym a nauczonym. Nauczyciel w sposób pośredni i za pomocą różnych mediów komunikuje się z uczniami, stara się zachować z nimi jak najlepszy kontakt.

W ubiegłym roku szkolnym w II semestrze lekcje zdalne były dla nas całkowitą nowością. Prawdę powiedziawszy początkowo był to ogromny chaos. Nam, uczniom, było bardzo trudno przestawić się na taki sposób nauki. Mieliśmy trudności ze skupieniem, czasem dyscypliną podczas lekcji i samodzielną nauką. Odrabianie zadań w określonym czasowo terminie okazało się dużym wyzwaniem. Praca z komputerem wymagała od nas większych umiejętności informatycznych i zapoznania z dotąd nieznanymi programami. Po miesiącu nauki zdalnej zaczęliśmy się oswajać z takim sposobem uczenia się i uważam, że w obecnym roku szkolnym jest nam znacznie łatwiej podjąć trudy uczenia się na odległość.

Niewątpliwie zdalne nauczanie ma swoje wady, ale i zalety. Spróbuję kilka z nich wymienić.

Wady zdalnej nauki w szkole:

- Brak bezpośredniego kontaktu z rówieśnikami i nauczycielami.
- Możliwość uzależnienia od komputera.
- Spędzanie

zbyt dużej ilości czasu przed komputerem, co niekorzystnie wpływa na zdrowie, wady postawy, wady wzroku.

- W nauce zdalnej łatwiej o trudności w nauce przedmiotów ścisłych, ponieważ brak jest praktycznych przykładów, ćwiczeń i doświadczeń.
- Brak wychowania fizycznego, co skutkuje spadkiem sprawności fizycznej uczniów i wzrostem otyłości wśród dzieci i młodzieży.
- W przypadku trudności w przyswojeniu i zrozumieniu nowych treści znacznie ograniczona jest możliwość dodatkowych konsultacji.
- Nauczyciel ma problem z weryfikacją, ile w wykonaniu zadania domowego jest wkładu własnego ucznia, ile „ściągi” z Internetu, a ile pomocy rodzica.

Plusy zdalnej nauki w szkole:

- Oszczędność czasu, jaki poświęca się na dojazdy do szkoły i z powrotem.
- Możliwość poszerzenia wiedzy i umiejętności korzystania z nowych technologii informatycznych.
- Możliwość nauki we własnym tempie, poświęcania większej ilości czasu na treści, których się nie umie.
- Stwarza uczniom okazję do samodzielnego poszerzania wiedzy, szukania odpowiedzi na różne pytania.
- Rodzice obecni w domu mają większą wiedzę na temat zachowania i zaangażowania swojego dziecka na lekcji, jak również w miarę swoich możliwości na udzielenie mu pomocy, co przynosi pozytywne skutki w relacji dziecko-rodzic.

Zapewne każdy zadaje sobie pytanie, **jak przetrwać ten trudny czas?** W poradach psychologów i pedagogów pojawiają się te same wskazówki:

- Zadbaj o miejsce do nauki. Pamiętaj, że musisz mieć ciszę, wygodne miejsce do siedzenia, porządek wokół siebie, aby nic ci nie przeszkadzało.
- Często wietrz pokój, w którym odbywają się twoje zdalne lekcje.
- Zaplanuj tak dzień, abyś miał czas na naukę i odpoczynek.
- Pamiętaj o ruchu. Ćwiczenia ruchowe są bardzo ważne dla prawidłowego funkcjonowania całego naszego organizmu.
- Staraj się skupiać podczas zajęć mimo różnych zewnętrznych bodźców, które mogą cię rozpraszać, bądź zdyscyplinowany.
- Notuj wszystkie informacje i ważne treści, które podaje nauczyciel.
- Odrabiaj w terminie zadania domowe. Sprawdzaj codziennie e-diennik, ponieważ nauczyciele zamieszczają w nim wszystkie zadania i terminy sprawdzianów.
- Napisz sobie na kartce, czego musisz się nauczyć i ile chcesz, żeby zajęło ci to czasu. Zapisuj przychodzące ci do głowy zdania i myśli.
- Pamiętaj, że Internet to kopalnia wiedzy, ale nie wszystko, co się w nim znajduje, jest dobre i przydatne. Poproś rodziców o zabezpieczenie komputera antywirusowym programem i blokadą nieodpowiednich treści.
- Zaplanuj tak czas, aby nie spędzać całego dnia przed komputerem. Podczas nauki korzystaj z wiedzy książkowej. Szukaj odpowiedzi w podręcznikach, nie przepisuj gotowców z Internetu. Wiedza zdobyta łatwiej się utrwała, tej ściągniętej nie zrozumiesz i nie zapamiętasz.
- Zdrowo się odżywiaj, pij dużo wody, unikaj jedzenia słodkiego.

Zdalne nauczanie nie jest łatwe i czasem ciężko jest nam podjąć jego trudy. Jednak dzięki pozytywnemu nastawieniu, wdrożeniu odpowiednich działań, możemy odnieść sukces.

Tekst: **Ola Tereszkievicz**
- uczennica kl. VIII SP w Kielnarowej

Można odejść na zawsze, by stale być blisko...
Ks. Jan Twardowski

Pani Beacie Byczyńskiej-Grucy

wyrazi głębokiego żalu i współczucia
z powodu śmierci

MAMY

składają: **Dyrekcja, Rada Pedagogiczna
i pracownicy Szkoły Podstawowej w Tyczynie**

A jednak wszyscy czytamy

Kiedy w rozmowach pada słowo książka, to często pojawiają się „wszystkowiedzący eksperci od czytania”. Z reguły są to osoby, które nie lubią książek. To zwykle od nich słyszymy, że na czytanie nikt nie ma czasu itd. Coraz częściej ignoruję takie słowa, jednak sama nie wiem, czy słusznie? Bo jeśli mówi to osoba starsza, to jej sprawa. Jednak czy mam prawo strofować rodzica, który chwali się przy dziecku, że on to nawet lektur szkolnych nie czytał i jakoś wyszedł na ludzi... Gdy słyszę takie wypowiedzi, zastanawiam się, co musiało się stać, że ta osoba nie potrafi dostrzec, że dla innych książki mogą być sposobem na samotność, smutek, nudę i że czytanie nie jest rodzajem męczeństwa, ale ogromną przyjemnością?

Jednak mówienie, że ludzie nie czytają, to już duża przesada. Jeśli nie czytamy książek, to czytamy: gazety, magazyny, blogi, reklamy. Czytamy artykuły w związku z wykonywanym zawodem, czytamy w szkole i na studiach. Nie istnieje człowiek, który w ciągu dnia nie przeczytałby chociaż jednego zdania, bo **podświadomie każdy wie, że czytanie jest dobre**.

Dlaczego? Dzięki tej umiejętności dowiadujemy się czegoś nowego, a przy okazji wzbogacamy swój zasób słownictwa, rozwijamy też wyobraźnię. Wielu z nas bardzo dba o kondycję ciała, a wszystko po to, aby utrzymać go w nienagannej formie. A co z naszymi umysłami? Jak twierdzą neurologi, one również potrzebują ćwiczeń. Aby na długo zachować sprawność umysłu, musimy go trenować, a tak się składa, że jedną z najlepszych form trenowania mózgu jest czytanie książek. Koncentrując się na lekturze, odrywamy naszą uwagę od natrętnych myśli lub trudnych i stresujących sytuacji. Tą kwestią zajęli się naukowcy. Jak wynika z ich badań, **czytanie obniża poziom stresu aż o 68%! Co ciekawe, tuż za czytaniem uplasowało się słuchanie muzyki (62%)**.

Czytać można nie tylko książki. Istnieje nieskończona ilość gazet, a w nich artykuły na różne tematy, jest Internet, który daje olbrzymie możliwości wyszukiwania interesujących nas informacji. Serwisy tematyczne, magazyny internetowe, blogi - korzystamy z nich codziennie, przeglądając najnowsze informacje i wpisy. Jesteśmy tam i **czytamy, a bez czytelnika wszystkie te media nie miałyby racji bytu**.

A jak najczęściej odpowiadamy na pytanie: dlaczego nie czytasz książek?

1. Nie mam czasu.

To chyba najczęstsza odpowiedź. Jednak na seriale ja-koś czas znajdujemy. Czyli to nie brak czasu, a raczej kwestia naszego wyboru.

2. Nie chce mi się czytać książek po pracy.

Po pracy czujemy zmęczenie i na pewno łatwiej jest włączyć telewizor niż sięgnąć po książkę. Cóż, włączamy maszynę, a „wyłączamy” mózg. Nie ma w tym nic złego pod warunkiem, że robimy to rzadko. Gorzej, gdy to „wyłączanie” mózgu wejdzie nam w nawyk.

3. Czytanie jest nudne, nie ma ciekawych książek.

O tym, że niektóre książki są nudne, wie nawet dziecko. Jednak może to Ciebie nic nie interesuje? Może jeszcze nie natrafiłeś na książkę, która będzie ciekawa dla ciebie?

4. Adaptacje filmowe są lepsze.

Według badań aż w 9 przypadkach na 10 to książka jest lepsza. Zawiera ona wiele wątków, a jej filmowa adaptacja mieści zwykle dwa, może trzy wątki.

5. Bo nie lubię.

To chyba najbardziej szczerą odpowiedź – nie czytam, bo nie lubię, bo wolę np.: oglądać mecze, wyszywać, rozwiązywać krzyżówki, piec, spacerować itp.

Umysł (...) potrzebuje książek, podobnie jak miecz potrzebuje kamienia do ostrzenia, jeśli ma oczywiście zachować ostryś (George R.R. Martin, *Gra o tron*) Grafika: pixabay.com

Jeśli nie czytamy, to róbmy coś innego, byle tylko nie siedzieć kilka godzin przed telewizorem, z pilotem w ręce. To na pewno nie jest dobre dla nikogo, niezależnie od tego, ile ma się lat.

tekst: **Alicja Kustra**

na podstawie materiałów dostępnych w Internecie

USŁUGI W BIBLIOTECE:

- Kserowanie (także w kolorze) – do formatu A3
- Drukowanie (także w kolorze) – materiały do druku należy wysłać na adres: biblioteka@tyczyn-biblioteka.pl
- Skanowanie

Poniedziałek – Piątek 8.00 – 16.00

Cennik usług znajduje się na stronie internetowej:
www.tyczyn-biblioteka.pl

Więcej informacji pod nr. tel. **(17) 22-19-410**

Informacje z Biblioteki Publicznej

Cyfrowe Archiwa Tradycji Lokalnej (CATL) na platformie OSA

W latach 2009-2013, dzięki dofinansowaniu z Programu Rozwoju Bibliotek, Fundacja Ośrodka KARTA stworzyła sieć archiwów społecznych działających przy bibliotekach gminnych. Projekt cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem i objął ponad 110 bibliotek, w tym **Miejską i Gminną Bibliotekę Publiczną w Tyczynie**.

W 2017 r. zapoczątkowany został proces przenoszenia CATL-i na bardziej nowoczesną, uniwersalną **platformę OSA**. Dzięki temu możliwe jest opracowywanie zbiorów, np. fotografii, zgodnie z międzynarodowymi standardami archiwalnymi, a także publikowanie ich w Internecie na portalu <https://osa.archiwa.org>. **Kilka dni temu na ten portal przeniesione zostały także zbiory fotografii CATL przy MiGBP w Tyczynie**. Dzięki tym zmianom powoli zaczniemy umieszczać na platformie OSA kolejne fotografie, oczywiście w wersji cyfrowej.

Co to jest OSA?

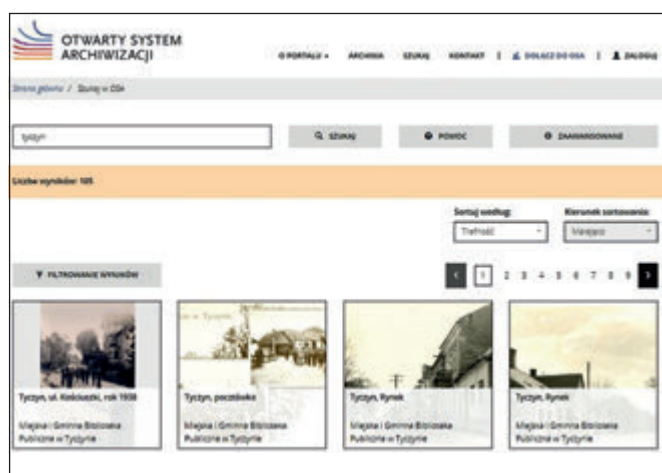
To Otwarty System Archiwizacji zarządzany i rozwijany przez Centrum Archiwistyki Społecznej - nową instytucję kultury utworzoną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Fundację Ośrodka KARTA. OSA służy do opisywania, udostępniania i wyszukiwania zbiorów archiwalnych. Program jest dostosowany do osób bez wiedzy archiwistycznej, a jednocześnie umożliwia profesjonalne opracowanie zbiorów, oparte na standardach Międzynarodowej Rady Archiwów.

Z OSA mogą korzystać archiwa społeczne, np. organizacje pozarządowe, biblioteki, muzea - wszyscy, którzy posiadają ciekawe, unikatowe zbiory i chcieliby je opisać, a wybrane z nich udostępnić na portalu.

Tekst: Alicja Kustra

Był CATL...
...jest OSA

Pani Grażynie Szurze

wyrazi głębokiego współczucia
z powodu śmierci

śp. STANISŁAWA

składają: **Dyrektor i Pracownicy MiGBP w Tyczynie**

Informacje z Biblioteki Publicznej

Nowe materiały edukacyjne na kanale YouTube biblioteki

Brak możliwości organizowania spotkań dla naszych czytelników w bibliotece – spowodowany pandemią koronawirusa – sprawił, że część działań czytelniczo-edukacyjnych biblioteki udostępniamy w Internecie. Nasze pomysły cieszą się dużym zainteresowaniem odbiorców. Od początku roku prezentacje multimedialne, jakie udostępniamy na kanale YouTube MiGBP w Tyczynie, doczekały się ponad 6 tys. wyświetleń. To cieszy i mobilizuje nas do dalszej pracy, która przy okazji jest też przyjemnością i ciekawym doświadczeniem.

W marcu przygotowana została prezentacja z dyktacją dla pań z okazji Dnia Kobiet. Filmik prezentuje kilkadziesiąt cytatów znanych osób, które wypowiadają się o kobietach, podkreślając ich siłę, piękno i wartości, które warto pielęgnować w codziennym życiu. Najmłodszy czytelnicy dzięki kolejnemu krótkiemu filmikowi edukacyjnemu mogą poznać najbardziej znanych polskich pisarzy i poetów oraz przypomną sobie lubiane fragmenty ich wierszy.

W kwietniu przygotowaliśmy kolejne dwie prezentacje dla naszych „youtubowych” użytkowników.

18 kwietnia obchodziliśmy **Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków**, którego zadaniem od prawie 40 lat jest

uwrażliwianie globalnej społeczności na problematykę dziedzictwa kulturowego. Nasz materiał prezentuje kilkanaście najstarszych zabytków Pol-

ski, również te najważniejsze, które zostały wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. Warto podkreślić, że na tej Liście znajduje się również sześć zabytków Podkarpacia. W prezentacji przybliżono także zabytkowe obiekty województwa podkarpackiego, którym Prezydent RP nadał tytuł Pomnik Historii.

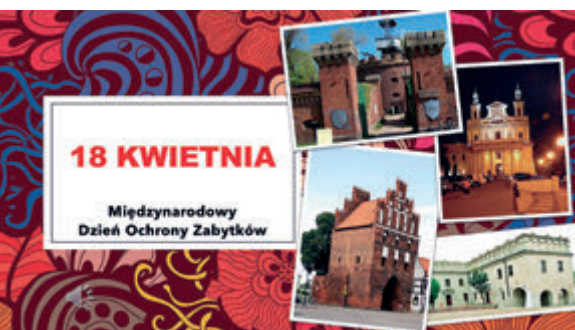
23 kwietnia to Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich. Ten dzień stał się dobrą okazją, by przybliżyć najmłodszym użytkownikom etapy powstawania książki. Nasz materiał edukacyjny prezentuje także m.in. najważniejsze zawody związane z powstawaniem i dystrybucją wydawnictw książkowych.

Mamy nadzieję, że nasze kwietniowe propozycje multimedialne przypadną do gustu nie tylko naszym czytelnikom, ale wszystkim użytkownikom serwisu YouTube.

Linki do wszystkich prezentacji znajdują się na naszej stronie internetowej: www.tyczyn-biblioteka.pl.

Tekst: **Agnieszka Janda**

Projekt „W poszukiwaniu literackich drogowskazów” Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Tyczynie beneficjentem programu *Partnerstwo dla książki*

W ramach projektu zorganizujemy m.in.:

- 3 spotkania autorskie dla najmłodszych,
- spotkanie z ilustratorem książek,
- konkurs plastyczny na ilustrację, wystawę prac,
- wycieczkę grupy dzieci do księgarni,
- „Seniorzy dzieciom” - cykl spotkań przygotowanych w formie on-line,
- 2 warsztaty z biblioterapii dla dorosłych,
- wykład z literatury pt. „W poszukiwaniu literackich drogowskazów”,
- kiermasz książek.

Czas trwania projektu:
do końca listopada 2021 r.

Informacje o szczegółach i terminach realizacji poszczególnych wydarzeń będzie można znaleźć na stronie internetowej biblioteki: www.tyczyn-biblioteka.pl

Projekt skierowany jest do dzieci, osób dorosłych oraz seniorów (60+).

Cele projektu:
rozbudzanie nawyków czytelniczych, wzmocnienie roli biblioteki jako ośrodka animującego kulturę, w tym kulturę czytelniczą.

Zakładamy, że udział odbiorców w zaplanowanych wydarzeniach pozwoli spojrzeć na bibliotekę jako miejsce otwarte dla wszystkich, gdzie książka stanowi główny trzon jej działań.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Zadanie dofinansowane ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Człowiek o tyle jest wielki, o ile chroni stworzenia słabsze od siebie

Czas pandemii jest okresem bardzo ciężkim dla nas wszystkich, ale również dla zwierząt. Liczne ograniczenia sprawiają, że jesteśmy znudzeni i przygnębieni. Jednak dzieci ze Szkoły Podstawowej w Kielnarowej znalazły sposób na codzienną chandrę. Uczniowie tej szkoły co roku zbierali karmę dla zwierząt ze schroniska. Nie zabrakło tej pomocy także i teraz.

Pracownik schroniska Kundlek z przedstawicielami uczniów z SP w Kielnarowej

Od 17.12.2020 r. do 19.03 br. filia biblioteki publicznej w Kielnarowej prowadziła zbiórkę karmy dla zwierząt ze schroniska. Dzięki współpracy biblioteki ze szkołą udało się uzbierać większą ilość karmy, która została przekazana do schroniska „Kundlek”. Dzieci bardzo chętnie uczestniczyły w zbiórce, ale z jeszcze większą radością podzieliły się zdjęciami ze swoimi

kochanymi pupilami, ponieważ „Wszystkie dzieciaki kochają zwierzaki”. Zdjęcia zostały zamieszczone na fanpage’u szkoły na portalu FB.

Filia biblioteki publicznej z wielką przyjemnością nagrodziła ucznia klasy VI **Emila**, który okazał najwięcej serca i oddał najwięcej karmy. Wszystkim, którzy wzięli udział w zbiórce, dziękujemy z całego serca!

Miłośnikom zwierząt trudno wyobrazić sobie wieczne szczęście bez ich pociech.

Zapraszamy wszystkich miłośników zwierząt na wystawę zdjęć nadesłanych przez dzieci ze Szkoły Podstawowej w Kielnarowej. Wystawę można obejrzeć przy wejściu do Biblioteki.

Tekst: **Bogusława Paluch**
– filia biblioteki publicznej w Kielnarowej

Nowe godziny pracy filii biblioteki publicznej w Kielnarowej

Poniedziałek, Wtorek, Środa:
10.00 – 16.00

Czwartek, Piątek:
12.00 – 18.00

**Miłośników zwierząt
zachęcamy serdecznie
do wzięcia udziału w akcji
prowadzonej przez**

schronisko Kundlek

**Godzina
z bezdomnym psem**

**W ramach akcji można
wyprowadzić pieska ze
schroniska na spacer.
A kto wie, być może znajdziecie
wiernego przyjaciela na całe
życie...**

**Na spacer z psami
schronisko Kundlek zaprasza**

w godz. 10.00 – 16.00

**po umówieniu się dzień
wcześniej.**

**Umówić się można, dzwoniąc
pod nr tel. (17) 742-11-09**

w godz. 8.00 - 17.00

**Akcja jest przeznaczona
dla osób pełnoletnich.**

Apel do Mieszkańców i Czytelników „Głosu Tyczyna”

W dzisiejszym numerze GT prezentujemy ostatnią już fotografię z cyklu zdjęć szkolnych z lat 1946/1947 (do zbiorów MiGBP w Tyczynie przekazał je pan **Mieczysław Skotnicki**). Tym razem do identyfikacji przekazujemy **fotografię uczniów klasy VII**. Starsi mieszkańcy bez trudu rozpoznają ks. dziekana **Franciszka Wolskiego**, wieloletniego tyczyńskiego proboszcza, **oraz** ks. wikariusza **Józefa Kruczkowskiego**, a także dyrektora szkoły **Stefana Skotnickiego**. Ci z Państwa, którzy rozpoznają z imienia i nazwiska dzieci na fotografii, prosimy o kontakt z panią **Zofią Domino** (tel. **666-379-575**) lub biblioteką (tel. **17 22-19-410**).

Kolejna prośba. W zbiorach Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Tyczynie znajduje się piękna stara fotografia, którą wykonano ok. 1930 r., prawdopodobnie po uroczystości zaślubin. W jakich okolicznościach wykonano zdjęcie, wskazują piękne, odświętne stroje kobiet i mężczyzn oraz welon na głowie panny młodej. Na fotografii pierwszy z prawej stoi **Stefan Ligęza**, dyrektor szkoły w Kielnarowej, obok jego żona **Wiktoria** (siedzi). Prawdopodobnie fotografia przedstawia mieszkańców Kielnarowej i chyba w tej miejscowości została wykonana. Mamy nadzieję, że pomogą Państwo w identyfikacji osób ze zdjęcia. Ci z Państwa, którzy rozpoznają z imienia i nazwiska osoby znajdujące się na tej fotografii, prosimy o kontakt z biblioteką (tel. **17 22-19-410**).

Stare fotografie cz. IX

W kolejnym odcinku „Starych fotografii” przedstawiam ostatnie trzy zdjęcia z albumu cioci Kazi z Dębicy, którymi chcę zaciekać czytelników tej rubryki „Głosu Tyczyna”.

Nr 1

Ciekawostką może się okazać zdjęcie nr 1 z 1947 r. Jest na nim ks. Trojnar z ciocią Kazią po jego lewej stronie i „Ninką” Prokop po drugiej. Z opisu tego zdjęcia wynika, że zrobione ono zostało w Dynowie. Szkoda, że ciocia nie zapisała imienia tego księdza. Przez to mam teraz mały dylemat: czy to **ks. Leon Trojnar** z Tyczyna? Jak wiadomo ks. Leon Trojnar wraz ze **Stefanem Skotnickim** na przełomie lat 1944/45 byli organizatorami pierwszej klasy gimnazjum, która była początkiem

liceum. Jednak zdjęcie przedstawiające go w książce pt. *50 lat Liceum Ogólnokształcącego im. Władysława Orkana w Tyczynie* nie przypomina młodego księdza z albumu cioci. Chyba że w książce zamieszczono jakąś inną jego fotografię z późniejszego okresu życia, a wykorzystaną w tym opracowaniu...

Jako uzupełnienie tej historii dodam relację mojej mamy. Pamięta ona ks. Trojnara uczącego religii w Tyczynie (tego ze zdjęcia). Ją akurat uczył **ks. Józef Kuczkowski**, który później został najprawdopodobniej przeniesiony na nową katechetyczną placówkę w Dynowie.

Zdjęcie nr 2 wykonano w 1948 r. i przedstawia ono trójkę przyjaciół na żwirowej wysepce powstałej na Strugu tuż poniżej jazu. W 2 nr. GT przedstawiłem podobne zdjęcie tej samej grupki osób, tylko w trochę innym miejscu (wyżej

- za szczytem progu wodnego z widokiem na most). Wracając do dzisiejszego zdjęcia, za Kazią, Marysią i Władkiem widoczne są zabudowania dawnego młyna i betonowe mury jazu, po których już dzisiaj nie ma żadnego śladu (jaz został rozebrany w 2011 r.).

Z fotografią nr 3 jestem związany sentymalnie. Doskonale pamiętam pierwszą połowę lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku, kiedy do Tyczyna przyjeżdżali kuzyni z Dębicy. Najstarszy z nich akurat wędkował przy moście i zamiast ryby wyciągnął raka, którym mnie straszył. Tak, tak: w Strugu i Hermanówce były raki (to był ostatni rak, jakiego widziałem), a o tysiącach ryb to już nie wspomnę. To były czasy, kiedy od jazu po ujście Hermanówki do Strugu (tzw. Kozikówka) bez przerwy ktoś łowił ryby lub się kąpał. Przedstawiając to zdjęcie, chciałem zwrócić uwagę na most, którego solidna, drewniana konstrukcja jest doskonale widoczna od dołu. To był ostatni drewniany most na Strugu na granicy z Rzeszowem. Dwa lub trzy lata później wybudowano w Tyczynie pierwszy betonowy most, który z kolei został zastąpiony w 2018 r. najnowszym, z czteropasmową jezdnią.

Nr 2

Nr 3

Tekst: **Krzysztof Chmielowski**

Edukacja Finansowa

- współczesna szczepionka na przyszłe kryzysy gospodarcze

Czy edukacja finansowa jest nam potrzebna? Przecież wiemy, skąd biorą się pieniądze, potrafimy korzystać z kart płatniczych, mamy konto w banku i elektroniczny dostęp do niego. Wydaje nam się, że nie jesteśmy szczególnie rozrzutni i jakoś wystarcza nam pieniędzy na najważniejsze potrzeby. Czy potrzebujemy wiedzieć coś więcej?

Do roku 2008 większość ludzi, ale także instytucji na całym świecie, żyła właśnie w takim przekonaniu. Jednak globalny kryzys gospodarczy pokazał światu, że oprócz wzmocnienia nadzoru nad rynkami finansowymi konieczna jest także szeroko rozumiana edukacja finansowa, w której udział będą mieli wszyscy uczestnicy rynku: zarówno instytucje publiczne i finansowe, jak i instytucje pozarządowe i samorządy. Musieliśmy nauczyć się znaczenia słowa ryzyko i zrozumieć, że nie można zadłużać się bez końca i jednym kredytem spłacać kolejnego.... Ale czy na pewno wszystko już wiemy? Czy kolejne kryzysy nam nie grożą? Czy potrafimy podejmować właściwe decyzje finansowe i odpowiedzialnie planować swoją przyszłość? Czy odpowiednio zabezpieczamy swoje pieniądze? Czy posiadamy odpowiednią odporność?

Nowe wyzwania

Kryzysy mają to do siebie, że powracają, choć nie zawsze w tej samej formie. Jednak nie tylko one są wyzwaniem. Codziennie podejmujemy istotne decyzje finansowe, choć nie zawsze jesteśmy tego świadomi. Podpisujemy np. umowę z firmą telekomunikacyjną na wysoki abonament, bo akurat jest promocja na najnowszy model smartfona, nie zawsze zastanawiając się, że będzie on obciążał nasz domowy budżet w długiej perspektywie. Inwestujemy pieniądze w fundusz, który obiecuje 10-procentowy zwrot z inwestycji. Czy w sytuacji, gdy w banku oprocentowanie rachunków jest praktycznie zerowe, nie powinna zapalić nam się czerwona lampka? Nie myślimy o oszczędzaniu na emeryturę, pomimo że ciągle zmiany w systemie emerytalnym oraz niekorzystna demografia nie dają nam szans nie tylko na emeryturę pod palmami, ale w skrajnej sytuacji także pod własnym dachem. Nie zabezpieczamy także odpowiednio swoich kont bankowych wobec rosnącej liczby ataków cybernetycznych, które podczas pandemii wyjątkowo nabrały na sile.

Numer 5. „Głosu Tyczyna”

ukaze się z datą **30.05.2021 r.**

Termin składania tekstów upływa:

17.05.2021 r.

Teksty można przysyłać e-mailem na adres redakcji: **glostyczyna@tyczyn.pl** lub składać osobiście w siedzibie redakcji: **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna**, ul. Mickiewicza 1, 36-020 Tyczyn, **tel. (17) 22-19-410** w godz. pracy biblioteki oraz w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie**, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, **pok. 24, tel. (17) 23-04-924**.

Pandemia COVID-19 pokazała nam ponadto, jak kruche są podstawy naszej pewności finansowej. Wiele małych firm musiało zamknąć swoją działalność, wiele osób straciło pracę, a wiele instytucji stało się celem ataków hakerskich, ponieważ przestępcy wykorzystują każdy kryzys, aby żerować na naszej chęci znalezienia łatwych odpowiedzi na trudne pytania, na naszym braku obycia z technologiami cyfrowymi, a także zmęczeniu i stresie.

Czy Polacy znają się na finansach?

Jak wynika z badania *Poziom wiedzy finansowej Polaków 2021*, przeprowadzonego w marcu br. na zlecenie Warszawskiego Instytutu Bankowości (WIB) i Fundacji GPW, w porównaniu do ubiegłego roku nieznacznie spadł odsetek osób oceniających swoją wiedzę finansową jako „raczej małą” lub „bardzo małą”. Niestety, wzrósł za to poziom negatywnej samooceny w tym obszarze wśród młodych Polaków. Jednocześnie 3 na 4 Polaków oczekuje zdecydowanie przewodniej roli szkoły i nauczycieli w przekazywaniu wiedzy ekonomicznej. Blisko połowa badanych wskazuje na konieczność wspierania tego procesu ze strony rodziców, mediów, pracowników sektora finansowego i instytucji państwowych. Ostatni rok intensywniejszej aktywności w cyberprzestrzeni umocnił także czołową pozycję wiedzy z obszaru cyberbezpieczeństwa jako tej, która zdaniem Polaków wymaga największego uzupełnienia.

Jak wygląda dzisiejsza edukacja finansowa?

Edukacja finansowa – rozumiana też szerzej jako edukacja ekonomiczna, cybernetyczna i z zakresu przedsiębiorczości – jest nam dziś potrzebna jak nigdy dotąd. Wciąż nie ma wyczekiwanej Narodowej Strategii Edukacji Finansowej, do stworzenia której Polska zobowiązała się jako członek Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) w 2012 r., jednak różnego rodzaju instytucje realizują działania edukacyjne na własną rękę. Znaczną rolę odgrywa tu sektor finansowy, który w Polsce jest inicjatorem największych programów edukacyjnych i przy wsparciu wielu organizacji, a także samorządów, realizuje od kilku lat projekty, które docierają w każdy niemal zakątek Polski.

– W ciągu ostatniego roku większość Polaków zdecydowaną część swojego życia musiała przenieść do sieci. Praca zdalna, bankowość i zakupy online czy edukacja na odległość stały się naszą codziennością. W parze z tak dużą i zróżnicowaną aktywnością muszą iść odpowiednia świadomość i edukacja cyfrowa – swoista szczepionka na przyszłe kryzysy gospodarcze. Jednocześnie warto, aby w te wszystkie działania edukacyjne – również w obszarze finansów czy zasad funkcjonowania gospodarki – było zaangażowanych jak najwięcej podmiotów i środowisk – zarówno publicznych, prywat-

nych, jak i pozarządowych. Tylko w ten sposób będziemy w stanie sprostać tym wyzwaniom gospodarczym i cywilizacyjnym, które stoją przed nami w najbliższych latach. Szczególną rolę w tych działaniach odgrywają polskie samorządy, bez zaangażowania których trudno wyobrazić sobie skuteczną edukację w polskich szkołach – powiedział prezes Warszawskiego Instytutu Bankowości **Waldemar Zbytek**.

Program *Bankowcy dla Edukacji*, którego inicjatorem jest Związek Banków Polskich, a organizatorem Fundacja Warszawski Instytut Bankowości, skierowany jest do dzieci, młodzieży, studentów, a także seniorów i w ciągu 5 lat osiągnął niespotykany na skalę europejską zasięg. Nie udało się to bez wsparcia dziesiątek organizacji i instytucji, które rozumiejąc szczególną rolę edukacji finansowej z punktu widzenia jednostki, ale także ogółu społeczeństwa i interesu narodowego, wsparły projekt czy to finansowo, czy włączając się podmiotowo w różnego rodzaju przedsięwzięcia.

Oprócz blisko 200 instytucji rynku finansowego jest to chociażby ponad 7 tys. szkół i uczelni oraz 400 jednostek samorządu terytorialnego, które dzięki aktywnej współpracy umożliwiły dotarcie z edukacją do młodzieży i studentów, ale także seniorów. Niebagatelną rolę odegrały media, także samorządowe, w których ukazało się blisko 5 tys. publikacji, z czego ponad 1500 trafiło do społeczności lokalnych za pośrednictwem stron urzędów, bibliotek, centrów kultury czy gazetek gminnych. W ciągu 5 lat ponad 1000 wolontariuszy przeszkoliło 2 miliony uczniów, studentów i seniorów oraz 17 tys. nauczycieli, przeprowadzając 81 tysięcy lekcji i wykładów.

Z okazji 5-lecia Programu *Bankowcy dla Edukacji*, podczas Kongresu Edukacji Finansowej i Przedsiębiorczości, przyznane zostały wyróżnienia dla najbardziej

aktywnych i zaangażowanych instytucji, wolontariuszy, pracowników naukowych oraz samorządów. Program realizowany jest dzięki dużemu wsparciu partnerów generalnych, jakimi są Biuro Informacji Kredytowej i Krajowa Izba Rozliczeniowa. Szczególne podziękowania chcielibyśmy skierować na ręce **Burmistrza Tyczyna pana Janusza Skotnickiego** za wspieranie wspólnych działań edukacyjnych na terenie Gminy Tyczyn, gdyż najważniejsze jest edukowanie lokalnie, blisko ludzi.

Czy to dużo? Na pewno tak. Jednak wciąż wiele jest do zrobienia. Edukację musimy traktować jako proces, w którym uczestniczymy na przestrzeni całego naszego życia, ponieważ świat wokół nas nieustannie się zmienia i musimy dostosowywać się do nowych warunków oraz stawiać czoła nowym wyzwaniom i radzić sobie z zagrożeniami. A odpowiednia wiedza ekonomiczna i postawa przedsiębiorcza to przyszły rozwój i bezpieczeństwo finansowe nie tylko obywatela i budżetu państwa, ale również stabilność finansowa dla polskich samorządów, zaspokajających podstawowe potrzeby każdego z nas.

I nikt nie powinien zadawać już pytania: „Czy edukacja finansowa jest potrzebna?”.

Relacja z tegorocznego Kongresu, podczas którego szeroko omawiane były kwestie związane z edukacją finansową, dostępna jest na stronie: **www.kef.edu.pl**.

Program sektorowy *Bankowcy dla Edukacji* to jeden z największych programów edukacji finansowej w Europie. Jest on realizowany od 2016 r. z inicjatywy Związku Banków Polskich przez Warszawski Instytut Bankowości. Jego celem jest edukowanie uczniów, studentów i seniorów w zakresie podstaw praktycznej wiedzy dotyczącej ekonomii, finansów, bankowości, przedsiębiorczości, cyberbezpieczeństwa i obrotu bezgotówkowego. Więcej informacji na stronie: **www.bde.wib.org.pl**.

OGŁOSZENIA/REKLAMY

Osoby zainteresowane zamieszczeniem ogłoszenia lub reklamy w „**Głosie Tyczyna**” mogą to zrobić telefonicznie pod nr. tel. **(17) 22-19-318, wew. 24** oraz **(17) 22-19-410**, a także e-mailowo: **glostyczyna@tyczyn.pl**.

CENNIK OGŁOSZEŃ:

- Za ogłoszenia drobne – **1 zł od słowa**,
- Za ogłoszenia ramkowe o pow. 6,5 x 9 cm – **25 zł**,
- Za ogłoszenia ramkowe o pow. 13 x 9 cm – **50 zł**.
- W treści ogłoszenia adres oraz nr telefonu traktowane są jako jedno słowo.
- Ogłoszenia dotyczące nieruchomości położonych na terenie Gminy Tyczyn typu: „sprzedam/kupię działkę, wynajmę dom”, „zamienię mieszkanie” oraz „życzenia” od osób prywatnych są **płatne**.
- Ogłoszenia dotyczące w treści: „szukam/dam pracę”, „nekrologi” są **bezpłatne**.

Kurkuma, którą znamy z naszej kuchni, to zmienne kłącze lub łodyga ostryżu. Często jest nazywana kuzynką imbiru ze względu na podobny, ostry smak. Kłącze tej rośliny charakteryzuje się żółtawo-brązowym zabarwieniem, natomiast we wnętrzu jest pomarańczowe. Kurkuma to przyprawa, której właściwości od dawna wykorzystuje się zarówno w kuchni, jak i tradycyjnej medycynie Dalekiego Wschodu. Doskonale sprawdza się również w kosmetyce. Pierwsze wzmianki o zastosowaniu tej rośliny w kuchni datuje się na 600 r. p.n.e. Kurkuma wykazuje swoje działanie lecznicze dzięki związkowi o nazwie kurkumina - polifenolowi o wielu właściwościach leczniczych. Ostryż jest przedmiotem wielu badań naukowych, zaś lista jego prozdrowotnych właściwości stale się wydłuża.

Właściwości zdrowotne kurkumy:

- może przyspieszać procesy naprawcze w ludzkim mózgu,
- stymuluje system immunologiczny do niszczenia białek, których złogi utrudniają przewodzenie sygnałów nerwowych w pewnych obszarach w mózgu, wywołując u chorych zaburzenia pamięci i zaburzenia osobowości,
- może być przydatna w profilaktyce i leczeniu wielu nowotworów,
- łagodzi ból miesiączkowy,
- pomaga w leczeniu trudno gojących się ran i blizn,
- wykazuje właściwości żółciopędne, pobudza wydzielanie enzymów trzustkowych,
- działa przeciwzapalnie, przeciwbakteryjne i rozkurczająco,
- działa ochronnie na komórki wątrobowe,
- jest składnikiem wielu leków stosowanych w stanach uszkodzenia i niewydolności wątroby, w stanach zapalnych mięszu wątroby i zapaleniu dróg żółciowych,
- jest pomocna w leczeniu zespołu suchego oka, zapaleniu spojówek i jaskry,
- stosuje się ją w terapii chorób pasożytniczych i schorzeniach układu pokarmowego,
- pomaga utrzymać w dobrej kondycji serce i układ krążenia,
- wpływa na obniżenie poziomu cholesterolu i trójglicerydów,
- przeciwdziała zlepianiu się płytek krwi,
- jest skuteczna w przeciwdziałaniu schorzeniom o podłożu zapalnym, np. chorobie zwyrodnieniowej stawów, chorobom zapalnym jelit,
- pomaga w redukcji masy ciała, zwiększając podstawową przemianę materii i blokując tworzenie się komórek tłuszczowych.

Jak stosować kurkumę?

Kurkuma wykazuje silne działanie, zbliżone do leków, dlatego bez konsultacji lekarskiej zaleca się spożywanie dziennie ilości nie większej niż kulinarne zastosowanie, czyli 1/4 łyżeczki proszku, tj. ok. 6 mm świeżego korzenia. Można ją pić zaparzoną (wcześniej pokrojoną na plasterki) lub zetrzeć na tarce i wycisnąć sok. Najczęściej kurkumą wzbogaca się smak potraw z mięsa, sosów, zup itp. Szczególnie dobrze pasuje do

potraw z ryżem. Wyciśnięty sok ze świeżej kurkumy można dodawać do jogurtu, koktajli, herbaty czy kawy. Można stosować ją zarówno ugotowaną, jak i w postaci surowej. Warto pamiętać, że przyswajalność kurkuminy przez nasz organizm zwiększa czarny pieprz oraz tłuszcz dodany do potraw (ten ostatni zwiększa przyswajalność aż ośmiokrotnie).

W sklepach zielarskich i sklepach ze zdrową żywnością możemy kupić kurkumę pod wieloma postaciami. Warto stosować ją w swojej kuchni, choćby w sproszkowanej formie, ceniąc sobie aromat, niepowtarzalny smak i właściwości zdrowotne. Jest to ważne szczególnie w okresie wiosny i wzmożonej zachorowalności.

Liczne badania potwierdzają obserwacje naukowców, którzy donoszą, że mieszkańcy Indii prawie dziesięciokrotnie rzadziej chorują na nowotwory i chorobę Alzheimera niż mieszkańcy innych krajów. W trakcie badań udowodniono silne właściwości farmakologiczne substancji obecnych np. w kłączach kurkumy, która jest tam powszechnie stosowaną przyprawą. W ostatnich latach opublikowano ponad 5 tysięcy artykułów poświęconych kurkuminie i jej właściwościom prozdrowotnym.

Przepis Agnieszki Cegielskiej na napar z kurkumą

Składniki: • kurkuma w proszku, • świeży imbir, • kilka goździków, • laska cynamonu cejlońskiego, • miód (np. lipowy), • pigwa lub cytryna.

Sposób przygotowania. Do dzbanka wsypujemy łyżkę stołową kurkumy, kawałek pokrojonego świeżego imbiru, kilka goździków oraz laskę cynamonu cejlońskiego. Zalewamy 3/4 dzbanka wrzątkiem. Przykrywamy dzbanek, aby zatrzymać wewnątrz wszystkie smaki. Po odczekaniu 5-10 minut dolewamy przestudzonej przegotowanej wody i doprawiamy napar miodem i pigwą lub wyciśniętym sokiem z cytryny. Pamiętajmy, że ani miodu, ani cytryny nie dodajemy do wrzątku, ponieważ stracą wtedy swoje właściwości.

Przeciwwskazania do stosowania kurkumy

Osoby przyjmujące leki rozrzedzające krew powinny unikać spożywania dużych dawek kurkumy. Korzeń kurkumy może złagodzić objawy PMS, a nawet stymulować poród. Jednak ze względu na sam efekt rozrzedzający krew kobiety w ciąży nie powinny przyjmować suplementów z kurkumą.

Tekst źródłowy:

- M. Kania, J. Baraniak, *Właściwości lecznicze roślin przyprawowych na przykładzie ostryżu długiego*, „Postępy Fitoterapii” 2015, nr 2
- naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news,402049,kurkuma-wspomaga-naprawe-mozgu.html
- naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news,64366,kurkuma-pomaga-w-walce-z-choroba-alzheimera.html
- organic24.pl
- youtu.be/16cI72w5lhg
- youtu.be/W-r536M3mTA

Rubrykę redaguje:

Anna Pondo

- nauczyciel w SP w Tyczynie,
pasjonatka ekologii i zdrowej żywności

Niebezpieczna zazdrość - zespół Otella

Zazdrość w związku na początku może być odbierana jako opiekuńczość oraz zaangażowanie. Jednak czasami zdarza się, że przeradza się w kontrolę, brak zaufania i podejrzliwość. Może wtedy prowadzić do obsesji. Taka patologiczna zazdrość występuje w zespole Otella.

Zespół Otella, zwany inaczej syndromem albo kompleksem Otella, jest **zaburzeniem psychiatrycznym**. Opiera się na niczym nieuzasadnionym przekonaniu o zdradzie partnerki czy partnera i całkowitym braku zaufania. Osoby z tym syndromem cierpią na daleko posunięty brak krytycyzmu w odniesieniu do własnych przekonań i postępowania.

O tym, że ktoś cierpi na urojenia niewierności, może świadczyć to, że wysuwa swoje podejrzenia z mało istotnych i niejednoznacznych przesłanek (np. 5 minutowe spóźnienie partnera), a treść oskarżeń jest absurdalna (np. wielokrotne zdrady z dużą ilością kochanków). Pojawiają się również zachowania sprawdzające, np. przeszukiwanie rzeczy w celu szukania dowodów zdrady, śledzenie. Zdarza się, że oprócz urojeń na temat niewierności ujawniają się także urojenia prześladowcze, np. przekonanie, że żona wraz z kochankiem planują zabicie chorego. Co ciekawe, zespół Otella częściej dotyczy mężczyzn.

Przyczyny wystąpienia zespołu Otella

Zespół Otella może mieć różne podłoże. Za najczęstszą i najbardziej popularną przyczynę podaje się uzależnienie od alkoholu. Wieloletnie i intensywne picie może prowadzić do paranoi alkoholowej, która trwa miesiącami, a nawet latami. Dominującym objawem są urojenia niewiary partnerskiej. Zespół ten wykształca się zazwyczaj u osób, które już wcześniej były podejrliwe i zazdrosne. Często na tym tle pojawiają się także zachowania agresywne. Zarzuty o zdradę wynikają z przyczyn biologicznych (np. z problemów seksualnych osoby pijącej) oraz psychologicznych (partner czy partnerka odmawia stosunku z osobą pijaną).

Jednak nie każda osoba uzależniona od alkoholu cierpi na zespół Otella. Może wykształcić się on również u osób uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających. Często przyczyną jest także trauma po poprzednim związku, bardzo niska samoocena, ale też choroba - schizofrenia paranoidalna.

Zachowania przemocowe w zespole Otella

W opinii chorego niewierność powinna być potępiana i karana. W związku z tym podejmuje on wiele - często agresywnych - działań wobec osoby, z którą jest w związku, np. śledzi ją, podsłuchuje, przeszukuje rzeczy osobiste, nachodzi w pracy czy miejscach publicznych, nęka telefonami, grozi, wymusza przyznanie się do „winy”, wyzywa, obraża.

U osób uzależnionych od alkoholu, które dopuszczają się przestępstwa, jedną z częstych przyczyn stojących za złamaniem prawa jest właśnie choroba

liwa zazdrość. Urojenia na tym tle są również powodem znęcania się, maltretowania, a nawet zabójstw. Zdarza się, że zakończenie takiego związku nie kończy prześladowania. Wtedy ofierze zostaje możliwość ochrony poprzez drogę sądową (np. wystąpienie o zakaz zbliżania).

Pomoc osobie z zespołem Otella

W przypadku kiedy zespół Otella jest skutkiem paranoi wywołanej chorobą alkoholową, należy zacząć od leczenia alkoholizmu. Zachowanie trzeźwości jest

konieczne do podjęcia walki z patologiczną zazdrością, jednak nie gwarantuje jej ustąpienia. Często właśnie całkowita rezygnacja z alkoholu, czy wystąpienie zespołu abstynenckiego, nasila objawy. W leczeniu potrzebna jest psychoterapia, a w niektórych przypadkach nawet hospitalizacja. Pomoc psychiatryczna konieczna jest głównie w przypadku osób agresywnych. Cały proces leczenia

(farmakologiczny oraz psychoterapeutyczny) jest długi i żmudny, a efekty nie są gwarantowane. Niestety, często nie osiąga się całkowitej poprawy.

Najlepiej kiedy osoba z zespołem Otella sama jest świadoma problemu i szuka pomocy, chcąc zmiany. Najczęściej jednak chory broni się przed podjęciem terapii. Uważa siebie za osobę zdrową, a podejrzewa, że to inni działają na jej niekorzyść. Kiedy następują próby urealnienia takiej osoby, ta tylko utwierdza się w stanowisku, że to zachowanie innych jest przyczyną problemów. W momencie gdy chory jest niebezpieczny dla otoczenia, zagraża najbliższemu, w tym dzieciom, dopuszcza się przemocy fizycznej i psychicznej, można starać się o przymusowe leczenie na podstawie nakazu sądowego.

Na koniec

Zespół Otella może zniszczyć niejeden związek czy rodzinę. Występująca w nim zazdrość jest niebezpieczna i może skutkować przemocą fizyczną, psychiczną oraz seksualną. Związek z osobą cierpiącą na zespół Otella jest możliwy, ale jednocześnie bardzo trudny. Może trwać jedynie przy zaangażowaniu dwóch osób, świadomości problemu i leczeniu.

Tekst: **Joanna Kiszka** – psycholog OIK w Górnym

Źródła:

- I. Kowalewski, *Zespół uzależnienia od alkoholu wśród dorosłych*, Wydawnictwo Naukowe UP, Kraków 2016.
- A. Klimkiewicz, *Zaburzenia psychiczne związane z używaniem alkoholu*, w: *Medyczne aspekty uzależnienia od alkoholu*, pod red. M. Wojnara, PARPA, Warszawa 2017, s. 85-96.
- J. Samochowiec, *Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu i innymi substancjami psychoaktywnymi*, w: *Psychiatria. Podręcznik dla studentów medycyny*, pod red. M. Jaremy, J. Rebe-Jabłońskiej, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011, str. 81-120.
- https://www.elle.pl/artukul/zespole-syndrom-lub-kompleks-otella-czym-jest-i-jak-sie-objawia-ten-problem-czy-uniemozliwia-on-szczesliwy-zwiazek?fbclid=IwAR0DGUJZRxBYP_CvKmxRBlgu8SZqIvv54QYvdR0nZV68UNJhs84SHkYWz4

Kiedy pracodawca może domagać się zwrotu kosztów szkolenia od pracownika?

Pracownicy mogą podnosić swoje kwalifikacje zawodowe zarówno z własnej inicjatywy, jak i z inicjatywy samego pracodawcy. Przez podnoszenie kwalifikacji zawodowych rozumie się zdobywanie lub uzupełnianie wiedzy i umiejętności przez pracownika. Pracownikowi podnoszącemu kwalifikacje zawodowe przysługuje urlop szkoleniowy lub zwolnienie z całości lub części dnia pracy na czas niezbędny, by punktualnie przybyć na obowiązkowe zajęcia oraz na czas ich trwania. Pracodawca może przyznać pracownikowi podnoszącemu kwalifikacje zawodowe dodatkowe świadczenia, w szczególności pokryć opłaty za kształcenie, przejazd, podręczniki i zakwaterowanie. Pracodawca powinien zawrzeć z pracownikiem podnoszącym kwalifikacje zawodowe umowę określającą wzajemne prawa i obowiązki stron. Nie dotyczy to sytuacji, kiedy pracodawca nie zamierza zobowiązać pracownika do pozostawania w zatrudnieniu po ukończeniu podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Z oczywistych względów pracodawca – inwestując w rozwój swojego pracownika – dąży do tego, aby pracownik zdobyte kwalifikacje i wiedzę wykorzystał na jego korzyść. Pracodawca może obawiać się również sytuacji, kiedy dany pracownik po ukończeniu szkolenia odejdzie do innego pracodawcy i wykorzysta tam zdobytą wiedzę. Aby ograniczyć takie sytuacje, ustawodawca wprowadził zapis, iż pracownik podnoszący kwalifikacje zawodowe, który w okresie nie dłuższym niż 3 lata rozwiąże stosunek pracy za wypowiedzeniem, jest obowiązany do zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na ten cel z tytułu dodatkowych świadczeń w wysokości proporcjonalnej do okresu zatrudnienia po ukończeniu podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub okresu zatrudnienia w czasie ich podnoszenia.

Pamiętać należy, iż jest to ogólna zasada i – co zrozumiałe – są od niej wyjątki, jak m.in. rozwiązanie stosunku pracy w związku z wydanym orzeczeniem lekarskim stwierdzającym szkodliwy wpływ wykonywanej pracy na pracownika. Kluczowy jednak jest tutaj upływ czasu od odbycia szkolenia do zakończenia stosunku pracy, ponieważ żądanie zwrotu kosztów za szkolenie jest proporcjonalne do okresu zatrudnienia po ukończeniu podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub okresu zatrudnienia w czasie ich podnoszenia. Inaczej mówiąc, im dłużej pracownik przepracuje u danego pracodawcy po ukończeniu szkolenia, tym mniej bądź żadnych kosztów nie będzie zobowiązany zwrócić.

Wyjaśnić należy, iż umowa dotycząca szkoleń czy zwrotu należności za odbyte szkolenia z pracodawcą może być dla pracownika bardziej korzystna niż wynika to z ogólnych zasad wyżej wymienionych. Pracodawca może zrezygnować z dochodzenia jakichkolwiek kosztów szkolenia lub może skrócić okres czasu, jaki pracownik winien u niego przepracować po odbyciu szkolenia. Dlatego mając na uwadze powyższe, powinno się rozważyć podjęcie dialogu z pracodawcą i podejmowanie prób ugodowych w przypadku grożących konsekwencji zwrotu kosztów szkolenia.

Materiał źródłowy: ustawa z dnia 26.06.1974 r., Kodeks Pracy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1320.).

Rubrykę redaguje:
Artur Maziarz - radca prawny

Obostrzenia opóźniają piłkarskie rozgrywki

Wspominaliśmy już na łamach GT, że koronawirus paraliżuje piłkarskie rozgrywki. Nie spodziewaliśmy się jednak, że w przeciągu miesiąca – kiedy informowaliśmy o zaplanowanej inauguracji – uda się rozegrać... zaledwie jedną kolejkę. Wszystko z powodu wprowadzonych w kraju obostrzeń związanych m.in. z ograniczeniami w zakresie dostępu do obiektów sportowych, w tym także amatorskich rozgrywek.

Strug rundę wiosenną rozpoczął od okazałego zwycięstwa 3:0 nad Strumykiem Malawa, prowadzo-

Strug rundę wiosenną rozpoczął od okazałego zwycięstwa

nym przez dobrze znanego w Tyczynie byłego trenera **Wiesława Gołdę**. Na listę strzelców wpisali się: wracający do Tyczyna **Kamil Drob**, debiutujący w Strugu młodzieżowiec **Przemysław Zieliński** oraz **Łukasz Janik**, skutecznie egzekwując rzut karny. Cieszy nie tylko wynik oraz brak straty bramki, ale i styl, w jakim tego zwycięstwa drużyna lidera z Tyczyna dokonała.

Kiedy wydawało się, że wszystko wraca po zimowej przerwie na właściwe tory, przyszła decyzja o wprowadzeniu obostrzeń dotyczących m.in. obiektów sportowych. W związku z tym rozgrywki zostały zawieszone po rozegraniu pierwszej, wiosennej kolejki.

Długo nie było wiadomo, czy, kiedy oraz w jakiej formule uda się te rozgrywki wznowić. Kolejne „dwutygodniowe” obostrzenia były ciągle przedłużane. Decyzja o „uwolnieniu” amatorskiego sportu została ogłoszona podczas konferencji Ministra Zdrowia 14.04 br. i na tej podstawie Podkarpacki ZPN zdecydował, że

rozgrywki powrócą od ostatniego weekendu kwietnia. To sprawi, że w przeciągu właściwie dwóch miesięcy zostanie rozegrane 18 spotkań, więc czeka nas prawdziwy piłkarski maraton, szkoda tylko, że – póki co – bez kibiców...

(fes)

Kamil Drob ponownie zagrał w „niebiesko-czarnych” barwach

Zwycięstwo nad Strumykiem pozwoliło podpiecznym Jacka Sowy uplasować się na pozycji lidera

Mecz z drużyną Wiesława Gołdy został rozegrany na sztucznej murawie stadionu miejskiego w Rzeszowie z powodu złego stanu boiska w Malawie

Krzesła używane i inne meble,
duży wybór – Tyczyn.
Tel. **600-286-877**

Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale
zaprasza do wypełniania wniosków
obszarowych za pośrednictwem
aplikacji eWniosekPlus
od 15 marca do 15 maja 2021 r.

Zapraszamy do
Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Rzeszowie
Tyczyn ul. Św. Krzyża 14
od poniedziałku do piątku w godz. 7.30-15.30
tel. 723-977-463, (17) 22-99-276

Uwaga! Od roku 2021 nie ma możliwości złożenia wniosku w wersji papierowej czy też złożenia w takiej wersji oświadczenia potwierdzającego brak zmian. Wnioski wypełniane są odpłatnie.

BANK SPÓŁDZIELCZY W TYCZYNIE

Kredyt EKologiczny

- kredyt na cele ekologiczne i nie tylko
- oprocentowanie zmienne
(WIBOR 3M + marża 3,5 p.p.)
- prowizja 1,5%*
- do 100 tys. zł
- do 8 lat

*promocja trwa do 31.05.2021r.

Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania (RRSO) wynosi 5,08% - przy następujących założeniach:
Całkowita kwota kredytu (bez kredytowanych kosztów): 25.000,00 zł, spłacana w 60 miesięcznych
annuitetowych: 59 rat po 457,00 zł i jedna rata 480,17 zł. Oprocentowanie kredytu w wysokości 3,72 % w
stosunku rocznym – wyliczone jako suma aktualnej stopy bazowej kredytu (stopa zmienna WIBOR 3M:
0,22%) i marży Banku w wysokości 3,5 p.p. Całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta wynosi –
2.818,17 zł, na którą składają się: opłata przygotowawcza 0 zł, prowizja 375,00 zł, odsetki 2.443,17 zł.
Kalkulacja nie zawiera kosztów zabezpieczenia. Kalkulacja została dokonana na dzień 15.03.2021 r. na
przykładzie reprezentatywnym. Przyznanie kredytu przez Bank uzależnione jest od pozytywnej oceny
zdolności kredytowej. Niniejszy materiał ma charakter wyłącznie informacyjny i nie stanowi oferty w
rozumieniu ust. z dnia 23.03.1964 r. Kodeks Cywilny.

**Polski kapitał i ponad 100-letnia tradycja Banku,
gwarancją bezpieczeństwa zdeponowanych wkładów**

Bank bliski Tobie!

Zapraszamy do naszych placówek:

Centrala
BS Tyczyn w Tyczynie
36-020 Tyczyn, ul. Mickiewicza 6
tel. (17) 221-92-10

I Oddział w Rzeszowie
ul. Pelczara 6, 35-312 Rzeszów
tel. (17) 853-43-53, (17) 852-15-39

II Oddział w Rzeszowie
ul. Okulickiego 13 a, 35-222 Rzeszów
tel. (17) 852-28-07

Oddział w Chmielniku
36-016 Chmielnik 50
tel. (17) 229-66-34

www.bstyczyn.pl

ZAPRASZAMY

GŁOS TYCZYNA

- miesięcznik redaguje Kolegium w składzie: **Alicja Kustra** - redaktor naczelna, **Zofia Matys**,
Ewa Kocur, **Elżbieta Domino**, **Agnieszka Rożek-Janda**. Stali współpracownicy:
Dorota Michalak, **Monika Dziadura**, **Anna Pondo**, **Anita Drazek**, **Beata Byczyńska-Gruca**.

Wydawca: Urząd Miejski w Tyczynie przy współudziale Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej.
Adres Wydawcy: Urząd Miejski, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. (17) 22-19-310, e-mail: glostyczyna@tyczyn.pl; www.tyczyn.pl;
Adres redakcji, korekta tekstów: MiGBP w Tyczynie, ul. Mickiewicza 1, 36-20 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410. **Skład i łamanie, druk:** Kan Media Agencja Reklamy Kucharski Adriano, ul. Jaśminowa 1/4, 35-604 Rzeszów, tel. 506-744-345. **Redakcja** zastrzega sobie prawo skracania i adustacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca niezamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich Autorów, a nie Wydawcy.

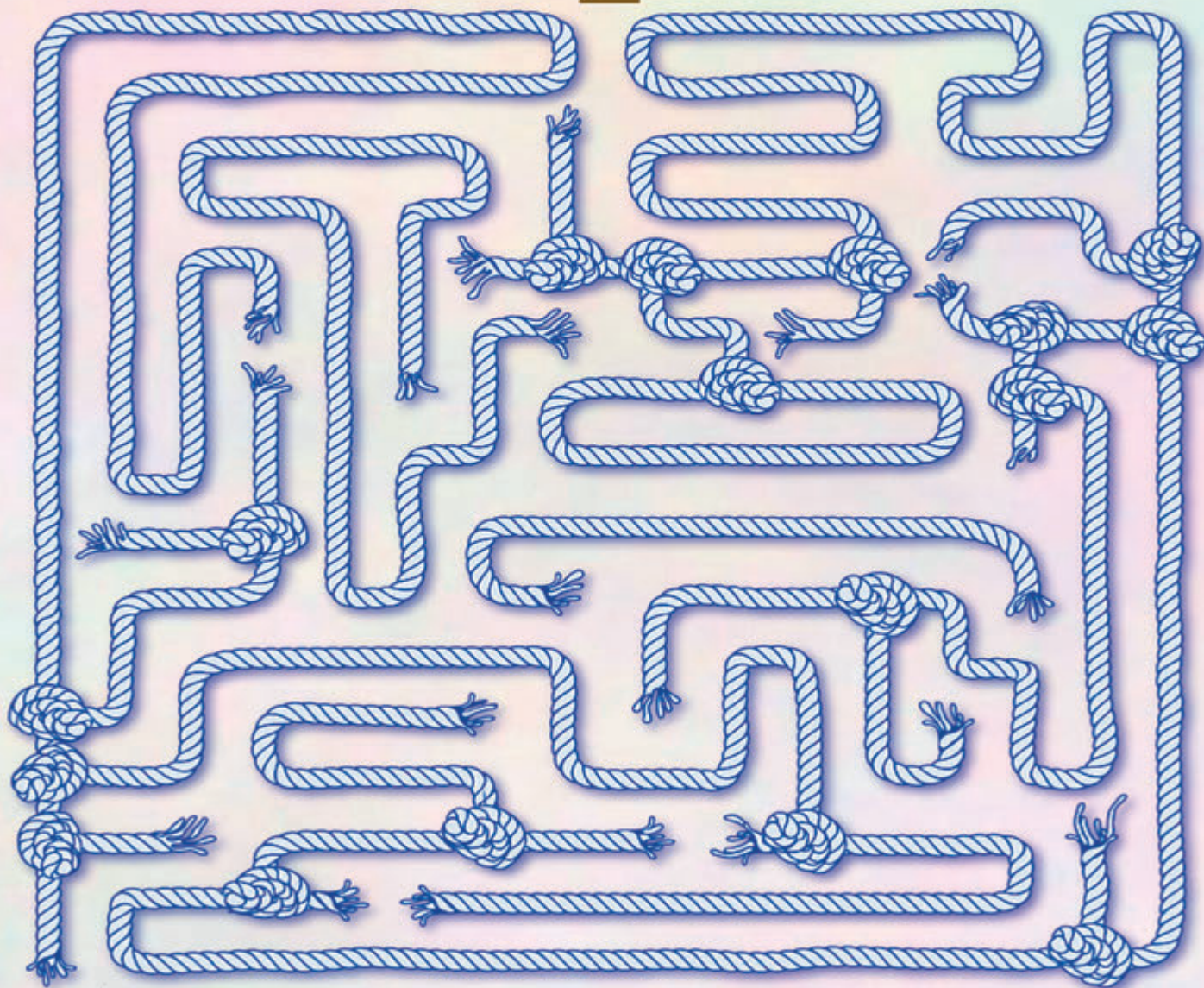
ISSN 1231-4609

GŁOS DLA DZIECI

Oprac. MiGBP w Tyczynie (www.tyczyn-biblioteka.pl), Dodatek do 4. numeru „Głosu Tyczyna” (4/2021)

Już niedługo statek odpływa,
a kapitana nie ma!
Pomóż kapitanowi dojść
do statku.

KĄCIK MŁODEGO
CZYTELNIKA

Znajdź 6 różnic między obrazkami

Dopisz brakujące literki.

S Ł O C E

P R S L

Zespół Szkół w Tyczynie Liceum Ogólnokształcące

ul. Grunwaldzka 25
36-020 Tyczyn

tel./fax 17 22 19 362, 17 22 19 221

e-mail: zespols@intertele.pl

www.zs-tyczyn.szkoly.itl.pl

W roku szkolnym 2021/2022 zapraszamy absolwentów VIII klasy szkoły podstawowej do klas pierwszych Liceum Ogólnokształcącego

*** klasa policyjna**

(we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Rzeszowie;
uczniowie uczestniczą w zajęciach prowadzonych przez funkcjonariuszy Policji,
zapoznają się z funkcjonowaniem Policji oraz zdobywają wiadomości i umiejętności
z zakresu prawa karnego, ruchu drogowego, zasad pracy dochodzeniowej i śledczej, kryminalistyki,
technik samoobrony i sportów walki)
przedmioty rozszerzone: język angielski, historia, geografia

*** klasa penitencjarna**

(we współpracy z Zakładem Karnym w Rzeszowie i Podkarpacką Służbą Więzienną;
uczniowie uczestniczą w zajęciach prowadzonych przez funkcjonariuszy Służby Więziennej
w szkole i w zakładzie karnym, zapoznają się z funkcjonowaniem zakładów karnych,
środkami oddziaływań penitencjarnych i resocjalizacyjnych, zdobywają wiedzę i umiejętności
z zakresu kryminologii, kryminalistyki, sportów walki, elementów musztry)
przedmioty rozszerzone: język angielski, historia / geografia, wiedza o społeczeństwie

*** klasa językowo-prawna**

przedmioty rozszerzone: język angielski, historia, wiedza o społeczeństwie
oraz dodatkowe zajęcia z zakresu prawa oraz funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości

Naszym uczniom zapewniamy:

- ✓ wiele dodatkowych zajęć, które pozwalają rozwijać zainteresowania i ułatwiają podjęcie decyzji o kierunku dalszego kształcenia i wyborze zawodu,
- ✓ dużo wyjazdów edukacyjnych, wycieczek oraz imprez szkolnych,
- ✓ możliwość aktywnego działania w różnych organizacjach i uczestnictwa w akcjach społecznych oraz wolontariacie,
- ✓ nauka odbywa się w systemie jednozmianowym.

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021

Spis Powszechny to:

Obowiązkowe badanie realizowane raz na 10 lat przez Główny Urząd Statystyczny

Ustawowa gwarancja ochrony Twoich danych

Nowoczesna i bezpieczna formuła spisu on-line

Od 1 kwietnia 2021 r. Główny Urząd Statystyczny przeprowadza Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021.

Pamiętaj, że udział w spisie to Twój obowiązek wynikający z ustawy o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r.

Obowiązkową metodą jest samospis internetowy. Wejdź na stronę GUS spis.gov.pl i wypełnij formularz spisowy. Jeżeli nie możesz tego zrobić we własnym zakresie, odwiedź najbliższy urząd gminy. Nie możesz wykonać samospisu internetowego? Zadzwoń na infolinię: 22 279 99 99 i spisuj się przez telefon.

Jeśli nie spiszesz się przez Internet ani przez telefon, skontaktuje się z Tobą rachmistrz telefonicznie lub bezpośrednio, aby przeprowadzić spis.

Nie obawiaj się o swoje dane. Są u nas bezpieczne, ponieważ chroni je tajemnica statystyczna. Dane jednostkowe zbierane i gromadzone w badaniach przeprowadzanych w ramach statystyki publicznej są poufne i **podlegają szczególnej ochronie**. Pracownicy statystyki publicznej są zobowiązani do przestrzegania tajemnicy statystycznej.

Chcesz sprawdzić, o co zapytamy w spisie? Zapoznać się z ustawą spisową? Zweryfikować rachmistrza? Wejdź na spis.gov.pl i bądź na bieżąco!

Wejdź na spis.gov.pl i spisuj się!

Liczymy się
DLA POLSKI!

Narodowy Spis Powszechny
Ludności i Mieszkań 2021